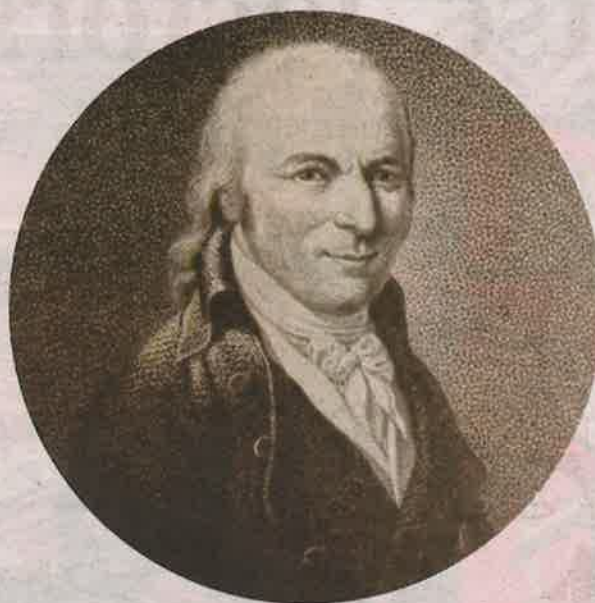

BRIEVEN

BEELD WIKIMEDIA COMMONS

KOLONIALISME

Jacob Haafner was geen antikoloniaal

Terecht vraagt Marijke Vos aandacht voor het werk van Jacob Haafner (*Lees deze antikoloniale schrijver*, 4/2). Het wordt inderdaad de hoogste tijd dat meer auteurs dan alleen Multatuli onze blik op het koloniale verleden bepalen. Toch zijn er twee kanttekeningen bij haar pleidooi te plaatsen. Ten eerste is Haafner bepaald geen onbekende onder historisch letterkundigen. In onze literatuurgeschiedenis *Romantici en revolutionairen. Literatuur en schrijverschap in Nederland in de 18de en 19de eeuw* (2019) wijdden wij al een heel hoofdstuk aan deze auteur tegen de achtergrond van het werk van Multatuli. In Leids onderzoek wordt zijn werk in een langere traditie van schrijvende reizigers naar de Nederlandse koloniën geplaatst. Ten tweede, en belangrijker nog: anders dan Vos schrijft was Haaf-

ner geen antikoloniale schrijver. Zeker, Haafner was kritisch over het kolonialisme: hij hekeldde de „onverzadelijke goud dorst en veroveringszucht”. Volgens hem maakten de Europeanen misbruik van de gastvrijheid van de inheemse bevolking door die met geweld te onderwerpen. Maar uit zijn werk blijkt ook dat hij zich als Europeaan verheven voelde boven de inheemse bevolking. Net als Multatuli pleitte hij voor een beter kolonialisme, maar hij wees het systeem als zodanig niet af. Haafners werk verdient meer waardering, maar hem antikoloniaal noemen is te veel eer voor een man die als kind van zijn tijd in hoge mate koloniaal dacht en handelde.

Rick Honings en **Lotte Jensen** hoogleraren letterkunde, Universiteit Leiden en Radboud Universiteit